

**ИЗБОРНОМ ВЕЋУ
ФАКУЛТЕТА ПОЛИТИЧКИХ НАУКА
БЕОГРАД**

Одлуком Изборног већа Факултета политичких наука од 25. новембра 2010. године именовани смо за чланове Комисије за реизбор ванредног, односно избор редовног професора за област социјална политика, односно дисциплине: Социјална политика, Доктрине социјалне политике и Савремени социјални проблеми. Конкурс је објављен у Публикацији о запошљавању националне службе за запошљавање "Послови", бр. 391, од 15. децембра 2010. године. У законском року јавио се само један кандидат, др Драгослав Кочовић, ванредни професор из исте научне области и наставник на истим наставним дисциплинама на Факултету политичких наука у Београду. На основу конкурсне документације и личних сазнања о кандидату, Комисија подноси следећи

РЕФЕРАТ

Биографски подаци

Др Драгослав Кочовић рођен је 03. фебруара 1954. године у Гошеву код Сјенице. Основно и средње образовање стекао је у Краљеву. Школске 1979/80. године уписао је Факултет политичких наука у Београду на смеру Социјална политика и социјални рад, где је по одобрењу Факултета, студије завршио за три године са просечном оценом 9,53. Последипломске студије уписао је и завршио на матичном факултету, на коме је 1988. године успешно одбранио магистарски рад под називом "Животни стандард и социјална сигурност радника у условима економске кризе у Југославији у првој половини осамдесетих година" у менторству професора др Берислава Шефера, а 1992. године успешно одбранио докторску тезу "Теоријско-идејна заснованост социјалне политике СФРЈ" у менторству професора др Душана Лакићевића. Запослен је на Факултету политичких наука у Београду у звању ванредног професора.

Наставно-педагошке и стручне активности

Од избора за асистента приправника, асистента, доцента и ванредног професора на предмету Социјална политика, те на предметима Доктрине социјалне политике и Савремени социјални проблеми, др Драгослав Кочовић, савесно и успешно држи вежбе, предавања и обавља друге обавезе предвиђене планом и програмом за наведене дисциплине из области социјалне политике. По потреби, а на основу одлука и хабилитације Катедре, односно Одељења Социјалне политике и социјалног рада, успешно је обављао наставничке дужности на дисциплинама:

Социјални развој и социјална политика, Методика групног социјалног рада, Теорија социјалног рада и Социјална патологија. Тиме је показао висок степен разумевања, одговорности и колегијалности за потребе наставног плана и програма Катедре, Одељења и Факултета у целини.

У складу са Болоњском декларацијом, иновирао је наставни програм образовања социјалних радника Универзитета у Приштини, Филозофског факултета и непосредно учествовао у његовој практичној примени за област наставно-научних дисциплина којима се компетентно бави (социјална политика и социјални рад).

У досадашњем раду испољио је изузетну склоност и интерес за стручно усавршавање и научно-истраживачки рад. Учествовао је у реализацији више научно-истраживачких пројеката из области социјалне политике и социјалног рада. Тренутно је члан тима истраживача на пројекту Цивилно друштво и религија, одобрено од стране Министарства за науку и технолошки развој Републике Србије за наредни петогодишњи период. Кандидат је аутор већег броја научних и стручних радова објављених у часописима, зборницима, монографијама и посебним публикацијама. Учествовао је по позиву и са рефератом на више међународних научних скупова.

У складу са уобичајеном праксом објављене стручне и научне радове кандидата сврстаћемо и анализирати у две групе: *радове кандидата до избора за ванредног професора и радове кандидата после избора за ванредног професора до данас.*

I

Радови кандидата до избора у звање ванредног професора

1. **Системи и потребе**, часопис Социјална политика, бр. 7-8/86.
2. **Здравствена заштита у Југославији у првој половини 80-тих година**, часопис Социјална политика и социјални рад, бр. 2/88.
3. **Социјална политика у условима кризе**, часопис Социјална политика, бр. 6/88.
4. **Социјална политика Савезне Републике Југославије**, Зборник радова I, ФПН, 1994.
5. **Доктринарни проблеми социјалне политике СР Југославије**, Нова Мисао, бр. 1/94.
6. **Социјална политика као филозофија живота**, часопис Социјална политика и социјални рад, бр. 2-3/95.
7. **Процеси хармонизације у Европи и њихови утицаји на социјалне последице и социјалну политику**, Зборник радова II, ФПН, 1995.
8. **Социјална политика у политичком систему**, Зборник радова III, ФПН, 1997.

9. **Друштвени развој и социјално-политичке прилике у средњовековној Србији**, часопис Социјална политика и социјални рад, бр. 4/97.
10. Капитал и хумана економија, Зборник радова IV, ФПН, 1998.
11. **Социјална политика на прагу XXI века**, часопис Социјална политика, бр. 1-4/98.
12. Научно истраживачки пројекат "Изазови социјалне политике", Студија, **Теоријски модел социјалне политике**, Институт за политичке студије, Београд 2000.
13. **Стратешке основе социјалне политике Југославије**, Уводни реферат на Конгресу социјалних радника, Херцег Нови 1997, објављен у Зборнику радова VI конгреса социјалних радника Југославије, Београд 1998.
14. **Монографија, Развој социјалне политике Југославије**, Наука и друштво, Београд 1998.
15. **Уџбеник, Социјална политика**, Удружење стручних радника социјалне заштите Републике Србије, Београд 2000.
16. Међународни научни скуп Тронтхајм-Београд, **Компаративно сагледавање социјалног рада у Норвешкој и Србији**, тема: Пракса социјалне политике, Београд 2001.
17. Међународни научни скуп Београдски форум, **НАТО агресија на Југославију две године после**, Београд 2001.
18. Приказ књиге **Социјална политика**, аутора проф. Др Душана Лакићевића, Савремена администрација, 1991, часопис Социјална политика и социјални рад, 1991.
19. Приказ књиге **Вредносне основе социјалне политике**, ауторке проф. Др Снежане Пејановић, часопис Социјална политика и социјални рад, 1998.
20. Приказ књиге **Социјална сигурност и социјална права**, ауторке проф. Др Дренке Вуковић, у издању Савеза друштва социјалних радника Србије, 2000.
21. Приказ **Геронтолошког конгреса СР Југославије**, Врњачка Бања 1988, часопис Социјална политика и социјални рад, 1998.

Кратак осврт на важније радове и књиге кандидата:

1. **"Системи и потребе"**, Социјална политика, 7-8/86. У овом раду аутор поред уобичајене поделе друштвених система са становишта карактера политичког уређења, врши поделу друштвених система са становишта развоја људских потреба. У том контексту говори о неусклађености животног стандарда грађана са степеном развоја производних снага. Полазећи од људских потреба, врши поделу некада актуелних друштвених система на оне који максимално

развијају потребе, на групу који лимитирају развој људских потреба и трећу, планског развоја потреба.

2. **"Здравствена заштита у Југославији у првој половини осамдесетих година"**, Социјална политика и социјални рад, 2/88. У овом раду доктор Кочовић даје преглед развоја здравствене заштите у послератном периоду са поређењем тог развоја са најразвијенијим земљама света. При томе указује да је материјални развој и кадровска оспособљеност здравствених установа приближно европском нивоу. Аутор указује на појаву ширења савремених болести у нашој земљи као последице примене савремених извора енергије, промене у структури производње и технологије, те нарушавања еколошке равнотеже. У раду наглашава потребу мењања односа и понашања човека према овим појавама и суптилнијег научног изучавања и решавања проблема у овој области са којим се већ данас озбиљно суочавамо.
3. **"Социјална политика у условима кризе"**, Социјална политика, 6/88. У овом раду аутор говори о међузависности и условљености животног стандарда, социјалне и економске политике, анализирајући тај однос у Другој Југославији. У том контексту говори о животном стандарду и социјалној политици у условима економске кризе, као и нужности и потреби заустављања пада животног стандарда и његовог постепеног подизања.
4. **"Социјална политика Савезне Републике Југославије"**, Зборник радова I, ФПН, 1994. Доктор Кочовић разматра социјалне проблеме у нашој земљи настале рушењем Друге Југославије, који су најизраженији у сфери становања, запошљавања, исхране, здравствене и социјалне заштите породице, деце, старих, те пензијског осигурања и проблема избеглица. У контексту најтеже друштвене кризе у земљи задржава се на мерама Федерације и Републике у социјалној сфери. На основу анализе стања, др Драгослав Кочовић изводи читав низ закључака на основу којих се јасно уочава сва тежина укупне кризе која је захватила нашу земљу. У овом раду отвара значајна теоријска питања у домену структуралног и функционалног у социјалној политици. Од одговора на покренута питања, како аутор каже, зависе место и улога социјалне политике - дакле, као практичне делатности и њеног односа према другим научним дисциплинама — дакле, као научне дисциплине.

5. **"Доктринарни проблеми социјалне политике СР Југославије"**, Нова мисао, 1/94. Сукоб вредности је средишње питање овога рада. Аутор трага за местом и улогом социјалне политике у условима структуралних промена читавог друштва, које се одвијају на постепеној доминацији приватне својине, предузетничке иницијативе и парламентарне демократије. Доктор Кочовић истиче да нужна реформа друштва условљава и нови концепт социјалне политике, која се првенствено огледа у издвајању социјалне политике од економије. У том контексту наглашава неизбежност резидуалног у социјалној политици и њено подизање на ниво државе.
6. **"Социјална политика као филозофија живота"**, Социјална политика и социјални рад, 2-3/95. У овом чланку аутор настоји да покаже да социјално политички садржаји чине смисао и суштину људског живота и смисао постојања и деловања организоване друштвене заједнице. Доктор Кочовић отвара питање анатомије социјалне политике и ње као потке сваког модерног друштва, почетак и исходишта сваког плана, програма и стратешких циљева развоја.
7. **"Процеси хармонизације у Европи и њихови утицаји на социјалне последице и социјалну политику"**, Зборник радова II, ФПН, 1995. У овом чланку аутор говори о интеграцији на европском простору и његовом утицају на економско-социјална и политичка кретања у нашој земљи. Овде доктор Кочовић прави поређење са европским утицајима на нашу културу током XVIII и XIX века, истичући њихов позитиван допринос развоју наше културе и цивилизације. Данашњи процес хармонизације у читавој Европи /настоји да захвати и нашу земљу/ оцењује првенствено економско-политичким интересима Западне Европе у контексту нове интересне поделе света. У разматрању овог проблема, односно процеса хармонизације, аутор полази од политичког, економског и демографског фактора. На крају закључује да Запад тежи унификацији овог простора како би обезбедио сопствено трајање.
8. **"Социјална политика у политичком систему"**, Зборник радова III, ФПН, 1997. У овом раду аутор анализира и указује на друштвене процесе и промене у Европи, са акцентом на нужност контролисања друштвених токова и промена у нашој земљи, истичући да је трипартитност /држава, синдикат, капитал/ начин одлучивања у долазећем трећем миленијуму. Аутор констатује да сва друштва пледирају правди и праведној организацији, али истовремено додаје да се правда различито поима, истиче да једни праведно друштво посматрају кроз власт, њену поделу и контролу, а истовремено

указује на велику резервисаност према таквом схватању друштва, тражећи упориште за сопствено поимање правде у интересима најширих слојева друштва. Аутор настоји да скрене пажњу научној јавности на теоријске приступе и научне погледе који трају колико и један период у развоју једне земље. У том контексту аутор науку схвата као пут до истине а објективизовано сазнање науком, не дозвољава да наука буде заробљена у политичком систему, без обзира колико он трајао.

9. **"Друштвени развој и социјално-политичке прилике у средњовековној Србији"**, Социјална политика и социјални рад, 4/97. У овом раду аутор изражава незадовољство досадашњим недовољним изучавањем наше прошлости у домену социјалне политике. Наглашава да се у стручној литератури површно и више успутно помиње социјално политичка активност наших предака. У рукопису је користио изворе података на основу којих је директно и индиректно реконструисао социјално политичку мисао и праксу у средњовековној Србији, сматра је добро уређеном феудалном државом у економском, политичком и правном погледу. Са овог полазишта анализира материјалне прилике, положај феудалаца и неограничену моћ владара, те из тог односа у социјалнополитичком погледу идентификује градове и манастире као искључиве носиоце прогреса у домену образовања, комуналне хигијене, збрињавања угрожених категорија и заштите на раду. Полази од класне структуре друштва, обавештава нас о месту и улози класа у ондашњем друштву, те у том контексту волумен моћи, слободе и материјалног положаја припадника класа и одређених друштвених слојева.
10. Монографија **"Развој социјалне политике Југославије"**, Наука и друштво, Београд 1998, обима 264 стране, представља значајан напор аутора на пољу систематизације и изучавања социјалне акције, социјалних реформи и социјалне политике код наших народа. Може се са пуним правом рећи да је ово за сада једина књига у којој се даје целовитији хронолошки преглед развоја социјалне политике у простору и времену југословенских народа. Учињен је напор да се идентификују социјални садржаји и друштвене снаге које су биле носиоци и реализатори социјалне политике, те да се уоче друштвене детерминанте које су условиле обједињавање јужнословенских народа у једну државу, као и оне снаге које су чиниле снажан притисак на друштвене промене. Аутор аналитичко-синтетичким приказом, методом историјског посматрања, читаоцу помаже да упозна зачетке социјалне политике и њен развој међу Јужним Словенима. Доктор Кочовић проучава основне социјалне

карактеристике од античког доба, преко средњег века, успешно изложене на 264. стране, и у својој укупности представља конзистентну и кохерентну целину. Књига завређује посебну пажњу због чињенице да су у њој осветљена и научној јавности изложена на увид одређена социјална решења дата на самом почетку XV века, а која су претеча савремених пројекција и програма у домену социјалне политике па и организације друштва у целини. Сасвим је природно што је аутор највећи простор у књизи посветио социјалној политици Друге Југославије, јер су друштвене промене у њој биле снажне и резултирале динамичном социјалном покретљивошћу прожету интензивним социјалним развојем, специфичним политичким развојем и друштвеним кризама /што је детаљно изложено/. Књигу чини интересантном и то што аутор своје теоријске поставке и промишљања снажно развија у поглављу о социјалној политици СР Југославије, инспирисан традиционалним етичким вредностима и принципима. Доктор Кочовић даје оригиналне и смеле опсервације веома значајне за разумевање и поимање савремене социјалне политике. Аутор је настојао, а чини нам се да је у добром делу успе, да створи оригинално дело богатог садржаја, уз изостављање оних садржаја који су научној и стручној јавности из ове области познати, па је у својој целини за струку и науку продуктивна. У изради књиге коришћени су релевантни извори и документа на којима је утемељен садржај и развијана теоријска нит социјалне политике аутора. Књигом је верујемо, значајно обogaћен научни фонд што омогућава целовитије упознавање пре свега стручне јавности са социјалном политиком код наших народа. Верујемо да је потакла на размишљања, инспирисала друге на још суптилније анализе, расправе па и другачија мишљења у односу на она која је дао аутор.

11. Књига "**Социјална политика**" обима 270. страна, са више поглавља и одељака одговара дидактичким потребама, теорији и пракси социјалне политике. Предметно, методолошко, педагошко и садржајно усмеравање и начин саопштавања прилагођени су циљној функцији и у складу су са захтевима уџбеничке литературе. Доктор Кочовић је кроз одговарајућу композицију текста обрадио како теоријска схватања, релевантна за социјалну политику, тако и она која се тичу основних проблема социјалне политике. У уџбенику су изложени основни појмови који читаоца уводе у разумевање социјалне политике као посебне научне дисциплине. Ту спадају одређење социјалне политике, њени циљеви, друштвена и научна оправданост постојања социјалне политике, однос социјалне политике према неким сродним друштвеним наукама. Потом следи излагање основних карактеристика и функција о социјалној политици

кроз историју, уз истовремено излагање праксе односно социјалних мера спроведених у појединим епохама и различитим друштвеним системима од античког света, преко појединих етапа у развоју капитализма, и социјалне политике у бившим социјалистичким земљама. Посебно поглавље посвећено је социјалним проблемима савременог човечанства. Овде је аутор изложио како теоријска схватања тако и практичне проблеме који се односе на социјалне неједнакости, незапосленост, експлоатацију и сиромаштво. У односу на укупни текст уџбеника дат је значајан простор социјалној политици СР Југославије. Анализиране су последице слома СФРЈ на социјалну политику и приказано актуелно социјално стање које се манифестује у свим сферама друштвеног живота /незапосленост, сужавање здравствене заштите, социјалне заштите породице, деце, старих, итд/. Такође, изложене су важније мере у социјалној политици Федерације и Републике и истовремено анализирани и многи промашаји у спровођењу одговарајућих реформи што је резултирало разарањем привредних потенцијала, друштвеним раслојавањем и осиромашењем већине становништва и формирањем уског слоја богатих који су у највећем броју случајева то постали незаконитим присвајањем друштвене имовине. Најзад, аутор је назначио и могуће правце превладавања постојеће кризе и решавања горућих социјалних проблема. Аутор покреће низ питања која до сада нису фигурирала у теорији социјалне политике и даје одговор на њих, чиме је употпуњена социјално-политичка теорија, а што је изложено у поглављу о функцијама и карактеристикама социјалне политике. Савремени захтеви, промене и реформе у политичком и економском погледу пропраћене су на савремен начин и обрађене под насловом Употреба социјалне политике као: средство управљања и владања; средство освајања и очувања власти; начин развоја друштва. Овим је аутор дао значајан допринос разумевању савремених кретања, што је од великог значаја за теорију и праксу социјалне политике и разумевање друштвених токова.

II

Радови кандидата после избора у звање ванредног професора до данас

1. *Монографија, Развој социјалне политике Југославије*, Друго допуњено и прерађено издање, Удржење стручних радника Социјалне заштите Републике Србије, Београд 2002, str. 264
P 13 bod. 5
2. *Монографија, Социјално осигурање*, ФПН, Београд 2005, str. 303
P 13 bod.5

3. *Монографија, Религијска учења, Социјалне вредности религијских учења*, Факултет политичких наука, Београд 2010, str. 332
P 13 bod.5
4. *Уџбеник, Социјална политика*, Друго допуњено и прерађено издање, ФПН, Београд 2007, str.225
P 13 bod.5
5. *Стари у систему социјалне политике*, Реферат на Седмом националном геронтолошком конгресу у Врњачкој Бањи, објављен у посебном издању часописа Геронтологија, 2006, стр.156-164
P22 bod.2
6. *Стари у систему социјалне политике*, Здрав.заш., 2008, год. 37, бр.1, стр. 15-21
P63 бод 1
7. *Теорија социјалног рада, Значај теоријских поставки за праксу социјалног рада*, научно стручни скуп у поводу књиге аутора професора др Милана Петричковића, Дом културе, Студентски град, Београд 2007.
8. *Резултати досадашње реформе система социјалне заштите*, Научно стручни скуп, Врњачка Бања 29-31. мај 2007.
9. XIII међународни научни скуп "Традиционално и савремено у раду и животу људи на селу", реферат: **Село, место настанка универзалних вредности човека**. Власотинце-Власинско језеро 29. 08 - 1. 09 2007.
P21 bod.4
10. Међународни научни скуп, VIII седница ЦК СК Србије, саопштење: **Осма седница узрок, повод и метод**, Сава Центар, Београд 2007
P21 bod.4
11. Међународни научни скуп , Друга балканска конференција социјалних радника, уводни реферат: **Локална социјална политика у Европској Унији**, Власинско језеро од 18. 06 до 22. 06 2008.
12. Међународни научни скуп **Реформа пензионог система у Републици Српској и Федерацији БиХ**, Бијељина 2008.
13. Међународни научни скуп **Село у систему друштвеног преображаја**, Власински сусрети, Власинско језеро 4. до 6. септембра 2008.
14. Међународни научни скуп **Однос теорије и праксе у социјалном раду**, од 17. до 19. октобра 2008. Софија, Бугарска.
15. Међународни научни скуп **Интернационална конференција социјалног рада, Образовање социјалних радника у Србији**, од 22. до 25. новембра 2008. Беч, Аустрија

16. XV међународни научни скуп, Власински сусрети, **Село у систему друштвеног преображаја**, 3. и 4. септембар 2009
17. XVI међународни научни скуп, Власински сусрети, **Теоријске основе у изучавању сеоских заједница**, Власинско језеро од 2 до 3 септембра 2010
- 18 **Социјална заштита у условима кумулативне кризе**, научно стручни скуп, Соко Бања 15. мај 2009
19. Предавање на тему **Социјални дијалог**, Народна Библиотека, Београд 2004
20. **Социјалне вредности исламске религије**, Социјална мисао, бр. 3, Београд 2008
P 62 bod.2
21. **Сиромаштво- светски проблем**, Социјална мисао, бр. 4, Београд 2008, str. 28-41
P 62 bod.2
22. **Вредности у социјалној политици и социјалном раду**, Социјална мисао, бр. 4, Београд 2009, str. 332
P 62 bod.2
23. **Социјални дијалог**, Социјална политика и социјални рад, бр. 6, ФПН, Београд 2004, str. 189-200
24. **Социјалне вредности у филозофији хришћанства**, Годишњак, бр. 3, ФПН, Београд 2009
P 61 bod.3
25. **Појединачна, породична и друштвена дисипација**, Годишњак, ФПН, Београд, 2010
P 61 bod.3
26. **Проблеми савременог човечанства**, Зборник радова Социјални рад и социјална политика број 1, Факултет политичких наука, Београд, 2002. године, стр. 25-35
P 21 бод. 4
27. **Социјални дијалог**, Зборник радова социјални рад и социјална политика, Факултет политичких наука, Београд, 2004, стр. 189-198
P 21 бод. 4
28. **Социјални живот аутохтоних јужноамеричких култура**, Зборник радова, Пољопривредни факултет, Земун 2011
29. **Рад, духовна и световна вредност**, Глас Центра, Врњачка Бања 2007.
30. **Неки аспекти поимања насиља у породици**, Глас центра, бр. 16, Врњачка Бања 2007
31. **Беседа о току ствари**, Глас Центра, бр 12, Врњачка Бања 2006, str. 8
32. Приказ књиге **Теорија социјалног рада**, аутора професора др Милана Петричковића, Глас центра, Врњачка Бања 2007

33. Приказ књиге **Социјални развој и планирање**, аутора професора др Мире Лакићевић и професора др Ане Гавриловић, Глас Центра, бр. 19, Врњачка Бања 2008

III Кратак осврт на важније радове кандидата

1. **Стари у систему социјалне политике.** У овом раду аутор указује на потребу међугенерациске хомогености у друштву како би оно успешно "живело" на основама способности човека без обзира на старосну доб. Истиче значај генерацијске сукцесивне надградње и опредељења европског простора да ствара услове за људске потребе и њихову довољност код свих узраста. Наглашава да је "питање старих и брига о њима је цивилизацијско питање, достигнуће и израз је материјалног и духовног витештва две генерације (0-18, 18-65) према трећој, изнад 65 година". Овде аутор на необичан, али врло примамљив, подстичући и неконфликтан начин говори о генерацијском стварању "стара генерација је оставила иза себе мале ствари, а то је велика основа на којој треба радноактивни да створе крупна достигнућа. Крупна достигнућа су мале ствари за генерације које ће створити велико, кроз то се сагледава читав ток настанка и развоја научних и материјалних достигнућа људске врсте". Дубока старост знак је свеопштег напретка и материјалног прогреса, али то није довољно, каже доктор Кочовић, ако се она (старост) из ближе околине доживљава као терет и маргинализује особу. У том случају стара особа свој живот доживљава као "туробан и тескобан....".
2. **Социјални дијалог**, колико је познато, пионирски је рад на ову тему, где аутор конфликтна политичка кретања и тешке економско социјалне-последнице настоји да разреши на конструктиван начин. За њега је социјални дијалог најбољи начин спречавања расипања интелектуалне, материјалне и људске снаге и других потенцијала у простору и времену. Зато га теоријски осмишљава и "нуди" као међуљудску и међуинституционалну комуникацију унутар друштва у свим сегментима и у читавој мрежи друштвених активности, рада, услуга, понашања и одлучивања. Аутор указује да унутар једне земље социјални дијалог се углавном одвија на релацији власт-рад-капитал и тежи обезбеђивању минимума постојања /капитала, власти, рада/ и максимума развоја и стандарда, сигурности власти, пенетрацији капитала и увећавању социјалне сигурности, пуне запослености и др. У том контексту, Д. Кочовић истиче да Социјални дијалог мноштво интереса доводи у складан однос с тим што различитост не спутава, већ само спречава њихово мимоилажење и сукобљавање. Аутор је на становишту да је социјални дијалог права

брана за доминацију, диктатуру, волунтаризам, деспотизам, непотизам, насиље и свега онога што није људско у позитивном смислу речи, "дијалог трага ка сједињавању и квалитету, отклања разједињеност, премошћује етничке и друге поноре и трага за атомском снагом друштва, које треба да функционише прецизношћу интерпланетарне летилице. Отвара простор за развој маште и креације, спречава затрављивање интелектуалне способности, подстичуће делује на теорију, оплемењује и афирмише друштвену праксу". У овом раду аутор подсећа да се кроз дијалог у ЕУ у "полувековном раздобљу идеја политичког дијалога и уједињења развила у економско политичко социјалну заједницу у којој су уклоњене готово све препреке за слободан проток људи, капитала, рада и услуга. Одвија се интензивна сарадња и дијалог на плану модерне политике, стандарда производа, научно техничких истраживања, екологије, социјалне политике и др".

3. **Беседа о току ствари**, је промишљање о општем друштвеном стању на раздеоби два века, односно два миленијума. Аутор се осврће и подсећа на резултате човековог деловања и стваралаштва, али и поставља питања шта смо у нашем цивилизацијском скору унели у трећи миленијум. Пита се: да ли је то оскудица, сиромаштво, беда, болест, умирање, разарање, морално посрнуће, бахато сакаћење природе (њених добара) и скромног човековог стваралаштва, убијање недужних људи и култура датих у облику држава? На ово питање даје јасан одговор: да је управо ово најпрепознатљивије што је свет унео у трећи миленијум. Неспорно, каже аутор, технолошки напредак је несумњив, али га Кочовић посматра у сразмери према човеку, друштву и цивилизацији у целини. "Да ли је наша савременост технолошки напредак претворила у апсолутни смисао или има у опхођењу народ-народ, држава-држава, регион-регион, понекад јавно а често прикривен наглашен бесмисао. У тим релацијама технолошки напредак једних огроман је терет за друге". У Беседи закључује: да су очекивани плодови, правда, мир, слобода и хуманизам остали на нивоу голе проповеди. Упозорава да је друштвени живот опхрван бројним конфликтима, сукобима са претећим исходом који може у условима бесмисла узроковати фаталне последице цивилизацијских размера, и даље "очекивана високо делатна друштвена активност прожета надахнутим поверењем претворила се у исчекивање, надаље, а за само неколико година краја XX века и почетка трећег миленијума изродила се у неизвесност, стрепњу од катастрофа за поједине регионе и добар број земаља". Ново човечанство, каже Кочовић, увек је изнова циљ сваке генерације "замишља форму и облик друштвеног, економског,

политичког и културног живота, дакле социјалног живота, искључује немир, неправду, похлепу и грамзивост, а подразумева мир, правду, солидарност, рад као основу људске личности и њене слободе, што утемељује морал, а врлина надмашује сваки порок".

4. Књига *Развој социјалне политике Југославије*, друго допуњено и прерађено издање, објављена је 2002 године. Аутор је у овом издању употпунио социјално-политичке садржаје до којих је дошао истраживањем и коришћењем остатака материјалне и духовне грађе на овим просторима, као и сазнањем других аутора са дргих простора чија се сазнања тичу и односе на овај простор и културу наших народа. Ова књига, друго је издање, представља континуирано настојање аутора да се што темељније и суптилније истражи социјално-политичка хомеостаза на нашим просторима. Настоји да уочи шта је аутентично, а шта је преузимао од других народа са којима смо током цивилизацијског развоја били добровољно и силом прилика у додиру. Кочовић се не задовољава постојећим истраживачким резултатима у овој области и то у првој глави ове књиге наглашава: "Прошлост словенског народа у старој ери није довољно истражена, оно што је још чудније ни почетак нове ере посебно јужнословенских народа нема поуздану историографију. Савремени истраживачи су ретки, али њихова сазнања и изнети судови о ауторима и документима о јужнословенским народима запањују оценом да се ради о грубим и тенденциозним фалсификатима посебно историје Срба. Неодољиво се намеће закључак, истиче Кочовић, да од савремених истраживача наука очекује да ваљано изуче изворне остатке материјалне и писане културе и без етничке, конфесионалне и политичке обојености реконструишу античку и рану нововековну историју јужнословенских народа". Књига је нешто већег обима /прво издање 236/ и износи 264 стране, што је условљено новим сазнањима о социјално-политичким садржајима (теорије и праксе) до којих је аутор дошао. Садржај је конзистентно и кохерентно изложен у дванаест поглавља и верујемо да се овом књигом обогаћује социјално политичко сазнање, научни фонд и укупна духовна баштина. Једним делом циљ књиге је остао исти, да између осталог инспирише друге за ову област, било у делу истраживања, било научних расправа, па и другачијих мишљења у односу на ауторова, која су дата у овој књизи.
5. Књига *Социјално осигурање*, обима 303. стране, са четири поглавља и више одељака обрађује део предмета социјалне политике који се односи на област социјалног законодавства. Аутор нас обавештава о

зачецима социјалног осигурања и кроз хронологију (времена и простора) овај садржај (социјално осигурање) развија до данас, односно, закључно са савременим системом социјалног осигурања за случај болести, инвалидности, старости, смрти и незапослености. У првом поглављу аутор нас упознаје са облицима сигурности кроз форме друштвеног живота (хорда, род, племе) те, у периоду робовласничког и феудалног друштва. У истом поглављу информисе нас о социјалном осигурању и његовом месту у свету, као и форме осигурања код наших народа пре уједињења у заједничку државу, Краљевини Југославији и Социјалистичкој Југославији. У другом поглављу изложене су вредности на којима се развија социјална политика и њен предметни део социјално осигурање (хуманизам, солидарност, социјална правда, слобода) као и принципи осигурања: обавезност, добровољност, солидарност, минути рад, јединственост, неутуђивост, независност и законитост. У трећем поглављу аутор нас упознаје са социјалним осигурањем у Европској унији, реформом осигурања у Заједници Србије и Црне Горе и осигурањем у републикама, односно, посебно у Републици Србији и посебно у Црној Гори. У овом поглављу дат је систем социјалног осигурања у Босни и Херцеговини, као и у ентитетима: Федерацији БиХ и Републици Српској. Аутор овом књигом уз предметну и методолошку конкретност настоји да покаже да је социјално осигурање квалитет организованог живота човека и његово перманентно трагање за начинима да се неизвесна будућност претвори у извесну и сигурну. По своме обухвату и садржају показује да је социјално осигурање цивилизацијско достигнуће и јавно добро које израста на неспорним вредностима хуманизму, солидарности, социјалној правди, слободи и раду што апсолутно искључује субјективизам, идеализам и било какав политички волунтаризам.

6. Књига ***Социјална политика***, обима 225 страна, представља научни континуитет аутора Д. Кочовића у области социјалне политике. Ову књигу, као и све своје остале књиге и радове, аутор је посветио, како он сам у овој књизи каже, Социјалној политици као најширој грани политике. У овом другом издању аутор је сачувао композицију предходне књиге, наставио са проучавањем социјално политичке праксе и социјалних проблема и изазова до данас. Обавештава нас о најактуелнијим питањима савременог света у области социјално политичких теорија, социјалних проблема и кретања у области рада, запошљавања, становања, образовања, лечења и осигурања. У књизи су дати квантитативни и квалитативни показатељи незапослености, ниских зарада, националног дохотка, сиромаштва и беде у свету.

Употпуњени су садржаји у поглављу доктрина социјалне политике и у одељку вредносних принципа, односно начела социјалне политике. У складу са процесима реформе високог школства аутор је смањио обим књиге и изоставио поглавље које се односи на социјалну политику у нашој земљи јер се она изучава у оквиру друге дисциплине, односно Социјалне политике Србије.

7. ***Сиромаштво-светски проблем***, у овом чланку аутор саопштава да је читав ток цивилизацијског развоја човека оптерећен великим социјалним проблемима. Настоји да теоријски објасни сиромаштво и сиромаштво као светски проблем, те могућности и значај социјалне политике и социјалног рада у хуманизацији друштва, превенцији и отклањању сиромаштва. Проблем сиромаштва сагледан је у Србији у контексту реформи друштва, односно измене својинских односа, пре свега афирмацији приватне својине, слободног тржишта, конкуренције и политичких слобода грађанског друштва. Истакнути су практични напори Организације Уједињених Нација и њени програми за превазилажење, односно смањивање проблема сиромаштва у свету. Аутор је дао приказ сиромаштва и његове распрострањености у земљама у развоју, индустријски развијеним земљама и у земљама политичке и економске транзиције. Упозорава носиоце реформи да "без материјалне производње, без новостворене вредности нема привредног раста, нема подизања животног стандарда и обезбеђивања социјалне сигурности". Указује на губљење равнотеже и на ширење социјалног неспокојства, а када нема економског и социјалног спокоја сви наши расположиви ресурси губе вредност, "тако пропадају: људски и технолошки потенцијал, природна богатства и као такви веома су лак плен за све оне који овде покажу свој економски и политички интерес".
8. ***Вредности у социјалној политици и социјалном раду***. У овом раду Д. Кочовић саопштава вредности које је изнедрила рационална филозофија и религијска филозофија. Не расправља о филозофским системима, нити их пореди, мада то и није могао у потпуности да избегне, већ акценат ставља на оне животне садржаје који нису спорни и који имају универзални карактер. Рад, хуманизам, солидарност, социјална правда и слобода прожимају појединца, породицу и друштво у целини. Даје им на значају јер афирмишу индивидуално и колективно, остављају простор за саморазвијање појединца, исто тако и могућност и потребу за друштвеном интервенцијом у подстицању и подршци јер су појединац и друштво увек у међусобном односу. Пожељно је истиче Кочовић "да тај однос увек буде кретање, развитак, преображај и у својој укупности треба

да обезбеди мир, склад и трајање, а спречи немир, несклад и укинуће". Покренута питања, односно вредности, представљају основу теоријског система и теоријског приступа који доктор Кочовић развија и негује у социјалној политици и социјалном раду.

9. Књига *Религијска учења-социјалне вредности религијских учења*, обима 332. стране, представља целовиту студију у којој аутор настоји да читаоцу приближи друштво и човека у њему, смисао људског деловања, понашања и очекивања кроз призму фиозофије религије. Настоји да приближи различитост, односно другачије виђење оним културама и деловима света који имају искључив, па чак и непријатељски став према вредностима и традицији других. Трага за целовитим погледом, настанком и уобличавањем систематизованих религијских учења. Научно веома одважно тврди да су религијска учења, у суштини, трагања за одгонетањем закономерности у природи и друштву и за обрасцем успешног регулисања понашања човека као јединке, односа међу људима: браку, породици, ширем окружењу, друштву, људском роду и универзуму. Аутор је изложио различита филозофска учења наглашавајући оне стране живота верника и верујућих који се односе на њихов *социјални живот*. Његов превасходни циљ је да идентификује социјалне вредности религијских учења, њихових разлика и сличности и да читаоцима омогући да уоче смисао и суштину вредности које су понекад преузимање из једне религије и смештене у другу, које се, до данас, налазе у изворном или нешто прерађеном и делимично измењеном облику у различитим религијама. Настоји да читаоцу понуди хабитус религије, начин њеног настанка и основе њеног учења о божанству, бесмртности и првом почетку. Указује на социјалне аспекте религија, предочава схему, односно структуру религијског учења како би читаоци могли да створе целовиту представу о свакој религији, те на темељу такве слике уоче сличности и разлике, методологију откривања, пророковања, објављивања и ширења. Сагласно постављеном задатку Д. Кочовић је изложио основе учења: староегипатске религије, хиндуизма, будизма, конфучијанства, таоизма, шинта, јудеизма, хришћанства, ислама, сикизма и индијанских религија Северне, Средње и Јужне Америке. Са позиције социјално политичке мисли и праксе изложио је социјалну структуру, положај човека у друштву, питања социјалне правде, слободу, солидарност, рад, социјалну сигурност, улогу државе и њеног односа према својим грађанима, из чега потом произилази карактер привреде и општег друштвеног развоја, социјалну акцију према угроженом становништву. Сагледава етичке вредности: дужност, човечност,

одговорност, честитост, умереност, долично понашање, дисциплину, самодисциплину. И даље, слободу избора, образовање, усавршавање, самоусавршавање. Аутор настоји да нагласи оне вредности и за њима трага које ни у једној средини не стварају немир, неспокој, раздор, сукобе и крвопролиће. Ова студија је заиста урађена свестрано и исцрпно и јединствена је на нашем и ширем простору.

10. У чланку **Појединачна, породична и друштвена дисипација**, аутор разматра низ питања од теоријског и практичног значаја. Настоји да кроз призму наталоженог знања и искуства са којим располаже наша савременост валоризује актуелни систем вредности и нормативна решења. Веома критички одбацује некритичко прихватање и наметање вредности, са ауторове позиције не вредности, и њихову апликацију у наш уставно правни поредак. Оштро критикује културни образац (који је у пуном јеку обликовања) и његову промоцију кроз информативна средства, оцењујући да угрожава правилан развој друштва и да је декадентан у односу на традиционални и нама примерен вредносни систем. Брани породицу као основну ћелију друштва и брак као основу на којој израста крвно сродничка заједница. Не мири се са депопулацијом и одбацује све норме, ма одакле долазиле, ако су препрека за биолошку ревитализацију наше заједнице, односно ако на било који начин спречавају природни прираштај становништва. У ширем друштвеном контексту осуђује све врсте притисака који се споља намећу нашој земљи и угрожавају аутономан развој земље и заједнице у целини. Посвећује посебну пажњу Социјалном дијалогу, као најбољем начину међуљудске и међуинституционалне сарадње, оцењујући да је он најбољи инструмент за каналисање стваралачке енергије човека и свих облика његовог организовања.

IV Закључак и предлог Комисије

Доктор Кочовић, у наведеним радовима, методолошки коректно и садржински врло успешно, на критичко-креативан начин обрађује кључна питања из домена социјалне политике, чиме је показао зрелост у научном раду. Динамика објављивања радова јасно показује да је кандидат без прекида и у континуитету у сфери

научно-истраживачког рада и теоријског уопштавања. Друго издање књига упућује на неспорну вредност аутора у научним круговима и у универзитетском раду, као и на интелектуалне, креативне и продуктивне способности у праћењу научних достигнућа и опсервацији друштвених кретања и појава у овој области, као и актуелне социјално-политичке праксе у нас и у свету. Као ванредни професор, у досадашњем раду, а пре свега у одржавању наставе и вежби, показао је потребне научне, стручне, педагошке и креативне способности, што је од посебног значаја за самосталан рад. Доктор Кочовић, коректно и успешно учествује у реализацији наставних програма и на последипломским и специјалистичким студијама, као и у менторству у изради дипломских, магистарских и докторских радова. Ангажован је у извођењу наставе на другим факултетима ван наше земље. Учествује на научним скуповима у земљи и иностранству, где са својим виспирним ставовима, судовима и закључцима инспирише и подстиче расправу, употпуњава социјално политичку теорију, обогаћује духовну баштину и тиме, верујемо, помаже друштвеној пракси у разумевању објективне стварности и разрешавању проблема са којима се друштво суочава.

Из свега наведеног може се закључити да се кандидат развио у успешног научног радника, да је својим досадашњим резултатима у потпуности доказао способност и за најсложеније облике наставно-научног рада, односно да испуњава све услове за избор у веће звање, те ***Комисија, са задовољством предлаже Изборном већу Факултета политичких наука у Београду да ванредног професора др Драгослава Кочовића изабере у звање редовног професора за научну област социјална политика и дисциплине Социјална политика, Доктрине социјалне политике и Савремени социјални проблеми.***

У Београду,

Чланови комисије

Јануар 2011. године

1. Проф. др Мира Лакићевић

2. Проф. др Вујо Вукмирица

3. Проф. др Снежана Пејановић

